

14 MEI 2013

P.12.1218.N/1

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. P.12.1218.N

STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR VAN HET VLAAMS GEWEST,
bevoegd voor het grondgebied van de provincie Limburg, met kantoor te 3500
Hasselt, Koningin Astridlaan 50/1,

eiser tot herstel,

eiser,

vertegenwoordigd door mr.

advocaat bij het Hof van Cassatie,

tegen

geboren te

op

, wonende te

beklaagde,

verweerder.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Antwerpen, correctionele kamer, van 30 mei 2012.

De eiser voert in een memorie die aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

Eerste advocaat-generaal _____ heeft op 15 april 2013 een schriftelijke conclusie ter griffie neergelegd.

Op de openbare rechtszitting van 14 mei 2013 heeft raadsheer _____ verslag uitgebracht en voornemde eerste advocaat-generaal geconcludeerd.

II. BESLISSING VAN HET HOF***Beoordeling******Middel***

1. Het middel voert schending aan van de artikelen 1022, eerste lid, en 1385bis, eerste en tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, artikel 1.1 en 1.2 Dwangsomwet, artikel 162bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, artikel 65, § 1, eerste lid, Stedenbouwwet, artikel 68, § 1, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1996, zoals van toepassing vóór de opheffing bij artikel 171 Stedenbouwdecreet 1999 en de opheffing bij het Aanpassingsdecreet 2009, artikel 149, § 1, eerste en laatste lid, Stedenbouwdecreet 1999, in de versie vóór de wijziging bij artikel 53 Aanpassingsdecreet 2009 en artikel 6.1.41, § 1 en § 3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening: het arrest, na eisers vordering tot het opleggen van een dwangsom ter eerbiediging van een eerder bevolen herstelmaatregel te hebben afgewezen, veroordeelt de eiser ten onrechte tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding.

2. Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering beperkt de verhaalbaarheid van de rechtsplegingsvergoeding in strafzaken tot de verhoudingen tussen eensdeels de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij, anderdeels de burgerlijke partij.

3. De vordering van de herstellende overheid in stedenbouwzaken kan niet worden gelijkgesteld met het optreden van een burgerlijke partij. Anders dan

de burgerlijkepartijstelling beoogt de herstelmaatregel geen vergoeding van schade aan particuliere belangen, maar wel het beëindigen van een met de wet strijdige toestand die uit het misdrijf is ontstaan en die het algemeen belang schaadt. De herstellvorderende overheid streeft, anders dan de burgerlijke partij, geen particulier belang na, maar oefent een wettelijke opdracht in het algemeen belang uit.

4. De herstellvorderende overheid wiens herstellvordering wordt afgewezen noch de publiekrechtelijke rechtspersoon voor wie hij optreedt kan dan ook worden veroordeeld tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklagde. Dat geldt evenzeer bij de afwijzing van zijn vordering ertoe strekkend om met een latere rechterlijke beslissing een dwangsom op te leggen ter eerbiediging van een eerdere hoofdveroordeling tot herstel.

Het middel is gegrond.

Ambtshalve onderzoek van de beslissingen

5. De substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen zijn in acht genomen en de beslissingen zijn overeenkomstig de wet geweest.

Dictum

Het Hof,

Vernietigt het bestreden arrest in zoverre het de eiser veroordeelt tot het betalen aan de verweerder van een rechtsplegingsvergoeding van 1.320 euro (eerste aanleg) en van 1.320 euro (hoger beroep).

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het gedeeltelijk vernietigde arrest.

Verwerpt het cassatieberoep voor het overige.

Veroordeelt het Vlaams Gewest tot de helft van de kosten.

Veroordeelt de verweerder tot de helft van de kosten.

Zegt dat er geen grond is tot verwijzing.

Bepaalt de kosten op 519,76 euro waarvan 79,86 euro verschuldigd is.

14 MEI 2013

P.12.1218.N/4

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, tweede kamer, samengesteld uit afdelingsvoorzitter als voorzitter, en de raadsheren en en op de openbare rechtszitting van 14 mei 2013 uitgesproken door afdelingsvoorzitter in aanwezigheid van eerste advocaat-generaal met bijstand van afgevaardigd griffier

Eerste blad.
P.12.1218.N/ 5.

Tweede kamer
P.12.1218.N.

MEMORIE

ter staving van het op 13 juni 2012 door Mr.
cassatieberoep voor en namens

aangetekende

de **GEWESTELIJK STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR** van het Vlaamse
Gewest, bevoegd voor het grondgebied van de provincie Limburg, met diens-
ten gevestigd te 3500 Hasselt, Koningin Astridlaan 50/1

Eiser tot herstel,
Rechtstreeks dagende partij,

Eiser tot cassatie, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr.
ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie, kantoor houdende te

tegen het arrest, gewezen op 30 mei 2012 door de **twaalfde correctionele**
kamer van het **Hof van Beroep te Antwerpen**, waarbij eveneens partij waren:

1. kraanman, geboren te op
 wonende te:

Oorspronkelijk beklaagde,
Rechtstreeks gedaagde partij,

2. het **OPENBAAR MINISTERIE.**

Aan de heren Eerste Voorzitter en Voorzitter, de Dames en Heren Raadsheren, leden van het Hof van Cassatie,

Hooggeachte Dames en Heren,

Eiser heeft de eer zijn tegen bovengenoemd arrest aangetekende cassatieberoep als volgt te staven.

FEITEN EN PROCEDUREVOORGAANDEN

werd bij **vonnis** door de Correctionele Rechtbank te Tongeren van **2 februari 1996** strafrechtelijk veroordeeld wegens de oorrichting en instandhouding van een woning en het kappen van een bos te , zonder voorafgaande schriftelijke stedenbouwkundige vergunning.

Op de herstellvordering van de gemachtigde ambtenaar werd bij hetzelfde vonnis, veroordeeld tot **herstel van de plaats** in de vorige toestand, door afbraak van de wederrechtelijk opgerichte woning en het aanplanten van dennen, binnen een termijn van 1 jaar na het in kracht van gewijsde treden van het vonnis. De toen door de gemachtigde ambtenaar gevorderde dwangsom werd verworpen. De gemachtigde ambtenaar werd gemachtigd om ambtshalve in de uitvoering te voorzien bij verzuim door binnen de gestelde termijn.

Het vonnis is op 17 februari 1996 in kracht van gewijsde getreden, en de afbraak diende dan ook uiterlijk op 17 februari 1997 te worden gereali-seerd.

Op 2 februari 2009 dagvaardde eiser voor de Cor-
rectionele Rechtbank te Tongeren teneinde bij wijze van hoofdveroordeling gedaagde het gebod op te leggen de vroegere veroordeling, begrepen in het vonnis van de Correctionele Rechtbank van Tongeren van 2 februari 1996, na te leven binnen een termijn van 3 maand na het in kracht van gewijsde treden van voorliggend vonnis, en teneinde voor recht te horen zeggen dat aan deze herstellveroordeling een dwangsom zal gekoppeld worden van 125 euro per

dag bij niet-uitvoering van het vonnis binnen de gestelde termijn en mits voorafgaandelijke betekening van het tussen te komen vonnis.

Bij vonnis van 2 september 2011 verklaarde de correctionele rechtbank de vordering ontvankelijk, doch ongegrond.

Splits het hoger beroep van elser bevestigde het Hof van Beroep te Antwerpen, bij arrest van 30 mei 2012, op eigen gronden de beslissing a quo.

ENIG MIDDEL TOT CASSATIE

Geschonden bepalingen

- Artikelen 1022, eerste lid, en 1385bis, eerste en tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek;
- Artikel 1, eerste en tweede lid van de eenvormige wet behorende bij de Benelux-Overeenkomst houdende eenvormige wet betreffende de dwangsom, ondertekend te 's-Gravenhage op 26 november 1973 en goedgekeurd bij de wet van 31 januari 1980 (hierna afgekort "Dwangsomwet");
- Artikel 162bis, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering;
- Artikel 65, § 1, eerste lid, van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw (hierna afgekort "Stedenbouwwet");
- Artikel 68, § 1, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1996, zoals van toepassing vóór de opheffing bij artikel 171 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, en de opheffing bij artikel 104 van het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid;
- Artikel 149, § 1, eerste en laatste lid, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (hierna afgekort "Stedenbouwdecreet 1999"), in de versie vóór de wijziging bij artikel 53 van het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid;
- Artikelen 6.1.41, §1 en §3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Bestreden beslissing

Na eisers vordering, strekkende tot het voor recht horen zeggen dat aan de hoofdveroordeling van verweerder in het vonnis van de Correctionele Rechtbank te Tongeren van 2 februari 1996 tot herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, een dwangsom zal gekoppeld worden van 125€ per dag bij niet uitvoering van het vonnis, ontvankelijk doch ongegrond te hebben verklaard, veroordeelt het bestreden arrest eiser tot betaling, aan verweerder, van een **rechtsplegingsvergoeding** van 1.320€ in eerste aanleg, en 1.320€ in hoger beroep.

Grieven

1. Krachtens artikel 1385bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, dat overeenstemt met artikel 1, eerste lid, Dwangsomwet, kan de rechter op vordering van één der partijen de wederpartij veroordelen tot betaling van een geldsom, dwangsom genaamd, voor het geval dat aan de hoofdveroordeling niet wordt voldaan, onverminderd het recht op schadevergoeding indien daartoe gronden zijn en kan een dwangsom echter niet worden opgelegd in geval van een veroordeling tot betaling van een geldsom, noch ten aanzien van de vorderingen ter zake van de nakoming van arbeidsovereenkomsten.

De dwangsom is een indirect executiemiddel dat dient als geldelijke prikkel tot nakoming van de hoofdveroordeling en kan slechts accessoir aan die hoofdveroordeling worden opgelegd.

Krachtens artikel 1385bis, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, dat overeenstemt met artikel 1, tweede lid, Dwangsomwet, kan de dwangsom ook voor het eerst in verzet of in hoger beroep worden gevorderd.

2. Naar luid van artikel 65, § 1, eerste lid, Stedenbouwwet en het gelijkkluidend voorschrift van artikel 68, § 1, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1996, beveelt de rechtbank -benevens de straf, op vordering van de gemachtigde ambtenaar of van het college van burgemeester en schepenen, maar met hun gezamenlijk akkoord in de sub b en c bedoelde gevallen: a. ofwel de plaats in de

vorige staat te herstellen; b. ofwel bouwwerken of aanpassingswerken uit te voeren; c. ofwel een geldsom te betalen gelijk aan de meerwaarde die het goed door het misdrijf heeft verkregen.

Krachtens artikel 149, § 1, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1999, in de versie vóór de wijziging bij artikel 53 van het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid, en, met ingang van 1 september 2009, krachtens artikel 6.1.41, §1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wordt eenzelfde herstelmaatregel naast de straf bevolen op vordering van de stedenbouwkundige inspecteur of van het college van burgemeester en schepenen op wier grondgebied de werken, handelingen of wijzigingen werden uitgevoerd.

Naar luid van artikel 149, § 1, laatste lid, Stedenbouwdecreet 1999, in de versie vóór de wijziging bij artikel 53 van het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid, en volgens het sinds 1 september 2009 geldend gelijklopend voorschrift van artikel 6.1.41, §3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, bepaalt de rechtbank een termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen en kan deze, op vordering van de stedenbouwkundig inspecteur of van het college van burgemeester en schepenen, eveneens een dwangsom bepalen per dag vertraging in de tenuitvoerlegging van de herstelmaatregelen.

Deze in stedenbouwzaken geldende wettelijke bepalingen wijken niet af van de gemeenrechtelijke bepalingen inzake de dwangsom.

De dwangsom kan op vordering van de stedenbouwkundig inspecteur in een latere uitspraak worden opgelegd op voorwaarde dat de eerdere uitspraak het herstel van de plaats in de vorige staat heeft bevolen en die eerdere uitspraak daarbij de oplegging van een dwangsom niet heeft uitgesloten.

3. Artikel 162bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de burgerlijke partij die rechtstreeks heeft gedagvaard en die in het ongelijk wordt gesteld, zal worden veroordeeld tot het aan de beklagde betalen van de vergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek.

Artikel 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de rechtsplegingsvergoeding een forfaitaire tegemoetkoming is in de kosten en erelonen van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij.

De herstelmaatregel beoogt niet zoals de schadevergoeding, de vergoeding van schade aan particuliere belangen, maar strekt ertoe een einde te maken aan de met de wet strijdige toestand die uit het misdrijf is ontstaan en waardoor het algemeen belang wordt geschaad.

Het optreden van de stedenbouwkundig inspecteur, die een wettelijke opdracht in het algemeen belang uitoefent en geen particulier belang nastreeft, kan niet worden gelijkgesteld met het optreden van een burgerlijke partij in de zin van artikel 162bis Wetboek van Strafvordering.

Wanneer de herstellvordering van de stedenbouwkundige inspecteur ongegrond wordt verklaard, kan hij niet veroordeeld worden tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklagde. Wanneer de stedenbouwkundig inspecteur de oplegging nastreeft, in een latere uitspraak, van een dwangsom ter eerbiediging van een eerdere hoofdveroordeling tot herstel van de plaats in de vorige staat, treedt hij eveneens op in het algemeen belang. Wanneer de rechter deze vordering ongegrond verklaart, kan hij de stedenbouwkundige inspecteur evenmin veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de op herstellvordering veroordeelde beklagde.

4. Het bestreden arrest verklaart eisers vordering, strekkende tot het voor recht horen zeggen dat aan de hoofdveroordeling van verweerder in het vonnis van de Correctionele Rechtbank te Tongeren van 2 februari 1996 tot herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, een dwangsom zal gekoppeld worden van 125€ per dag bij niet-uitvoering van het vonnis, ontvankelijk doch ongegrond, en veroordeelt eiser vervolgens tot betaling aan verweerder van een rechtsplegingsvergoeding van 1.320€ in eerste aanleg, en 1.320€ in hoger beroep.

Aldus miskent het bestreden arrest alle in de aanhef van het middel opgesomde wetsbepalingen.

TOELICHTING

Nadat de rechter met betrekking tot het stedenbouwmisdrijf de hoofdveroordeling heeft uitgesproken, kan de dwangsom op vordering van de stedenbouwkundig inspecteur in een latere uitspraak worden opgelegd, op voorwaarde dat de eerdere uitspraak het herstel van de plaats in de vorige staat heeft bevolen en daarbij de oplegging van een dwangsom niet heeft uitgesloten (Cass. 11 mei 2010, A.R. www.juridat.be; Benelux Hof 17 december 2009, zaken en www.courbeneluxhof.be).

Artikel 162bis van het Wetboek van Strafvordering beperkt de verhaalbaarheid van de rechtsplegingsvergoeding in strafzaken tot de verhoudingen tussen eensdeels de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij, anderdeels de burgerlijke partij. De herstelmaatregel beoogt niet zoals de schadevergoeding, de vergoeding van schade aan particuliere belangen, maar strekt ertoe een einde te maken aan de met de wet strijdige toestand die uit het misdrijf is ontstaan en waardoor het algemeen belang wordt geschaad. Het optreden van de stedenbouwkundige inspecteur, die een wettelijke opdracht in het algemeen belang uitoefent en geen particulier belang nastreeft, kan niet worden gelijkgesteld met het optreden van een burgerlijke partij in de zin van artikel 162bis Wetboek van Strafvordering. Wanneer de herstellvordering van de stedenbouwkundige inspecteur ongegrond wordt verklaard, kan hij niet veroordeeld worden tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklaagde (Cass. 24 mei 2011, A.R. www.juridat.be; met conclusie van Advocaat-Generaal www.juridat.be; zie ook Cass. 13 maart 2012, www.juridat.be). Hetzelfde geldt wanneer na een hoofdveroordeling op de herstellvordering, de vordering van de stedenbouwkundig inspecteur tot de toevoeging van een dwangsom aan de eerdere hoofdveroordeling, wordt verworpen. Ook dan treedt de stedenbouwkundig inspecteur immers op in het algemeen belang.

BIJ DEZE BESCHOUWINGEN

Besluit voor eiser, ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie, dat het U behage, hooggeachte Dames en Heren, de bestreden beslissing aangaande de rechtsplegingsvergoeding te vernietigen, kosten als naar recht.

Brussel, 31 augustus 2012
